

4. Галатюк Ю.М. Методологія фізичної науки в контексті проектування творчої навчально-пізнавальної діяльності / Ю.М. Галатюк // Наукові записки. – Серія: Педагогічні науки. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. – Частина 2. – 2009. – Вип. 82. – С. 17-21.
5. Галатюк М.Ю. Розвиток навчально-пізнавальної компетентності старшокласників у процесі вивчення природничих предметів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.09 / Михайло Юрійович Галатюк. – Рівне, 2012 – 295 с.
6. Гончаренко С.У. Український педагогічний енциклопедичний словник / С.У. Гончаренко. – [2-е вид., доп. й випр.]. – Рівне: Волинські обереги, 2011. – 552 с.
7. Малафіїк І.В. Дидактика: навч. посібн. / І.В. Малафіїк. – К.: Кондор, 2009. – 395 с.
8. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи: навчальний посібник / І.В. Малафіїк. – К.: Видавничий Дім "Слово", 2015. – 632 с.
9. Пальчевський С.С. Педагогіка: навч. посіб. / С.С. Пальчевський. – К.: Каравела, 2007. – 576 с.

Т.Ю. ГАЛАТЮК, М.Ю. ГАЛАТЮК. МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ МЕТОДОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ СТАРШЕКЛАССНИКОВ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ЕСТЕСТВЕННЫХ ПРЕДМЕТОВ

Резюме. В статье анализируется проблема использования методов обучения в контексте развития методологической культуры учащихся из естественных предметов. Акцентируется внимание на эвристическом и исследовательском методах обучения, как приоритетных, в развитии методологической культуры учащихся.

Ключевые слова: метод обучения, опыт, деятельность, методологическая культура.

T.Y. HALATYUK, M.Y. HALATYUK. THE TEACHING METHODS IN THE CONTEXT OF METHODOLOGICAL CULTURE OF SENIOR PUPILS IN THE PROCESS OF STUDYING NATURAL SCIENCES

The summary. The article analyzes the problem of teaching methods in the context of methodological culture of students with natural sciences. Attention is accented on the heuristic and research methods of studies, as priority, from development of methodological culture.

Key words: method of studies, experience, activity, methodological culture.

Рекомендовано до друку.

Д-р. пед. наук, проф., член-кореспондент АПСН І.В. Малафіїк.

Одержано редакцією 26.02.2016 р.

УДК: 372. 3 + 371. 13 + 378. 147 + 0.84. 14

І.К. МАРДАРОВА

ПІДГОТОВКА ВИХОВАТЕЛІВ ДО СТВОРЕННЯ ДИДАКТИЧНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Резюме. У статті розглянутий процес підготовки майбутніх вихователів до використання програми Windows Movie Maker задля розробки дидактичних відеоматеріалів для дітей дошкільного віку. У статті подані приклади студентських розробок дидактичних відеоматеріалів для дошкільників.

Ключові слова: підготовка майбутніх вихователів, діти дошкільного віку, комп'ютерні технології, дидактичні відеоматеріали, програма Windows Movie Maker.

Постановка проблеми. У сучасному українському суспільстві актуальною залишається проблема упровадження комп'ютеру як засобу виховання і навчання в педагогічний процес дошкільного навчального закладу. У контексті даної проблеми одним із важливих питань визнається підготовка вихователів здатних організувати роботу з дошкільниками з використанням комп'ютерних технологій.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Означена підготовка розглядається в дослідженнях Л. Габдулісламової, Ю. Горвіца, С. Дяченко, О. Зворигіної, Н. Кирсти, В. Могільової, С. Новосолової, М. Под'якова та ін. Педагоги з дошкільної освіти зацікавлені проблемою оптимального і результативного використання дидактичних можливостей комп'ютера та комп'ютерних програмних засобів у роботі з дітьми. Проте, можливості доцільного використання комп'ютерних технологій на заняттях з дошкільниками понині викликає багато питань у вихователів ДНЗ. Вони знають методику подання навчального матеріалу дітям, але не можуть розробити якісний дидактичний матеріал для дошкільників із застосуванням комп'ютерних технологій. Щоб продемонструвати якісний продукт, вихователі змушені орієнтуватися на комп'ютерні програми створені професійними програмістами, але окреслені програми не завжди розроблені відповідно вимог, що пред'являються до програм призначених для дітей дошкільного віку.

Мета статті – розкрити процес підготовки майбутніх вихователів до використання програми Windows Movie Maker задля розробки дидактичних відеоматеріалів для дітей дошкільного віку.

© І.К. Мардарова, 2016

Виклад основного матеріалу дослідження. Комп'ютерні технології навчання – це процеси підготовки і передачі інформації, засобом здійснення яких є комп'ютер [5, 280]. Комп'ютерні технології спрямовані на: підготовку особистості до життя в інформаційному суспільстві; формування вмінь працювати з інформацією; розвиток комунікативних здібностей; формування дослідницьких умінь та вмінь вибору оптимальних рішень; забезпечення великого об'єму якісної інформації. Комп'ютерні технології можуть здійснюватися в таких варіантах: 1) технологія як «проникнення» (застосування комп'ютерного навчання з окремих тем розділів); 2) як основна технологія (застосування при вивченні базових тем); 3) як монотехнологія (коли весь процес навчання (діагностика, управління, моніторинг) проводиться за допомогою комп'ютеру) [1].

Комп'ютерні технології в дошкільній освіті розглядаються як комплекс навчально-методичних матеріалів, що охоплює технічні й інструментальні засоби обчислювальної техніки, а також систему наукових знань про їх роль і місце в навчальному процесі ДНЗ, форми та методи застосування для вдосконалення діяльності педагогів і дітей та їхньої взаємодії [2, 15]. Д. Солпітер підкреслює, що комп'ютер не виступає яким-небудь «чарівним засобом», однак слід усвідомлювати, що за наявності відповідних програм забезпечення, він може позитивно вплинути на дитину [4, 45].

Слід зауважити, що комп'ютер як інформаційний пристрій надає широкі можливості вдосконалювати основні напрямки професійної діяльності вихователя сучасного ДНЗ. Одним з них є розробка і використання наочних матеріалів для дітей дошкільного віку. Це потребує спеціальної підготовки вихователів, набуття ними знань та вмінь щодо використання комп'ютерних програм.

Не менш важливого значення набуває застосування комп'ютера як «технічного інструменту навчання». Виступаючи як технічний пристрій з дидактичним забезпеченням, він може використовуватися в навчально-виховному процесі для пред'явлення інформації, яку не можна розпізнати без спеціальної апаратури. Такий засіб передачі навчальної інформації (зоровий, звуковий, або звукозоровий) здатний реалістично моделювати об'єкти, явища, процеси. Сучасний комп'ютер дозволяє використовувати в роботі з дітьми дошкільного віку мультимедійні засоби навчання. Мультимедійні засоби навчання – це комплекс апаратних і програмових засобів, що дозволяють користувачеві спілкуватися з комп'ютером, використовувати різноманітні, природні для себе середовища (графіку, гіпертексти, звук, анімацію, відео) [3, 532].

Windows Movie Maker – програма для створення, редагування і монтажу невеликих відеороликів з фотографій (або малюнків), музичних файлів, відео-кліпів та різних спецефектів. Дана комп'ютерна програма підійде для студентів які не мають великого досвіду в створенні відеороликів.

Насамперед студенти визначаються з темою. Наприклад, за наступними напрямками, поданими у програмах з дошкільної освіти: «Пізнання світу», «Здоровий малюк», «Предметний світ», «Рідний край», «Жива природа», Основи безпеки життєдіяльності», «Люди різних професій» тощо. У межах цих напрямів, спираючись на чинні програми з дошкільної освіти і вимоги Базового компоненту дошкільної освіти, майбутні вихователі обирають з таких тем: «Що робити, якщо ми захворіли?», «Коліскова», «Очі – вікно у світ», «Звуки – наші помічники», «Як поводитись у світі тварин (рослин)?», «Пори року», «Яка професія найважливіша?» тощо.

Наступний крок – створення портфоліо (впорядкована збірка матеріалів). Студенти створюють папки, які під час виконання проекту наповнюють власними розробками.

Основні компоненти студентського портфоліо: авторські права – каталог літературних джерел з посиланнями на розробників матеріалів, що були використані при створенні дидактичних відеоматеріалів для дошкільників; Інтернет ресурси вихователю – папка із різноманітними малюнками, картинками-анімаціями, фотографіями, відеороликами, мультфільмами, звуками, музикою, що використовуються при розробці дидактичних відеоматеріалів для дошкільників; план проекту – план реалізації проекту; методичні матеріали – нормативні документи, на які спираються студенти, що працюють над розробкою дидактичних відеоматеріалів для дітей; учнівське відео – відео для дошкільників створене за допомогою програми Windows Movie Maker.

Студенти спочатку розробляють план майбутнього відео, підбирають малюнки, відео для створення слайд-шоу, оформлюють субтитри або повністю озвучують відеоролик самостійно.

Отже, для створення відеоматеріалів для дошкільників потрібно запустити програму Windows Movie Maker. Пуск – Усі програми – Мультимедіа – Windows Movie Maker. Для створення відео на основі записаних на комп'ютері малюнків необхідно натиснути – Файл – Створити – Проект (назва). Потім студенти повинні вставити в новий проект малюнки (або фотографії), що будуть демонструватися для дітей дошкільного віку – Файл – Імпорт. При цьому буде відкрито папку Portfolio – Internet_resurs_vuxovatel – malunki, в якій потрібно вказати файли малюнків (або фотографій). Значки обраних файлів відобразяться у вікні Windows Movie Maker.

Для звукового супроводу відтворення слайдів потрібно вставити у проект аудіо-файли — Файл – Імпорт – Portfolio - Internet_resurs_vuxovatel – muzuka. Усі файли збираються у робочу область вікна Windows Movie Maker – «Збірка». Після цього необхідно перетягнути значки файлів на зображення кіноплівки в нижній частині вікна за раніш окресленим планом. Перестановка кадрів студентами здійснюється простим перетягуванням кадрів у робочій області вікна Windows Movie Maker. У режимі «Раскадровка» відображаються додані студентами до поточного проекту аудіо-кліпи. Режим «Часова діаграма» використовується для перегляду або зміни часу відтворення кліпів у проекті. Час демонстрації одного кадру становить 5 сек. Дидактичні відеоматеріали для дітей дошкільного віку студенти розробляють у межах від 5 до 10 хвилин.

При розробці студентами дидактичних відеоматеріалів, у момент, коли відбувається зміна фрагментів, у кадрі відображається різка зміна змісту кадру, що не завжди добре виглядає, для цього в програмі Windows

Movie Maker передбачена можливість автоматичного створення переходів між кліпами. Переходи можуть застосовуватись не тільки для згладжування моменту зміни сцен, а, навпаки, – для підкреслення зміни сюжетної лінії відеоматеріалів, задля активізації дитячого пізнання, що виявляється в зацікавленому прийнятті інформації, наявності уваги, інтересу до навчального матеріалу. Студенти можуть застосовувати переходи не тільки до відео кліпів, але і до титрів, розміщених в проекті. Відеоматеріали для дошкільників студенти зберігають у папці – *video_uchnivske*.

Розроблені дидактичні відеоматеріали аналізуються за визначеними критеріями: інформаційність, урахування вікових обмежень, розвиток пізнавальної сфери дітей, якість оформлення, доцільності та доступності поданої інформації, кольорової гамми, чіткості зображення, стилістичної виразності тексту, його пізнавальної спрямованості, наявності звукових ефектів відповідно обраної теми тощо.

Наведемо приклади розроблених відеоматеріалів для дошкільників студентами факультету дошкільної педагогіки та психології.

Назва: «Бруднуля». Навчальні цілі: ознайомити дітей з правилами миття рук та користуванням рушничком, вчити самостійно виконувати гігієнічні процедури, виховувати дбайливе ставлення до власного тіла. Дидактичні відеоматеріали розроблені для дітей молодшого дошкільного віку. У відео йде розповідь про пригоди ведмежатка Бо-Бо. Відеоматеріали можливо використовувати на заняттях з основ здоров'я у дошкільному навчальному закладі.

З'являється казковий персонаж Мальвіна і розповідає дітям історію про ведмежатко-бруднулю Бо-Бо. «Жив-був ведмежатко Бо-Бо, він дуже не любив вмиватися. Мама йому говорила: «Ходи до річки – вмийся». Але ведмежатко лише приходив до річки, сідав біля неї, на воду дивився та знову повертався додому – брудним. Мати довго думала, як же навчити сина вмиватися. І наказувала його, і цукерок на обід не давала. Але поки сама його не поміє – нічого не відбувається. Мама казала йому: «Якщо ти не будеш вмиватися заростеш мохом». Ось одного разу ведмежатко ліг спати таким же брудним. Йому наснився сон, що він заріс зеленим мохом і пішов до лісу гуляти. Йде по лісу, зустрів зайчика, а той його не впізнав і втік, зустрів їжачка він також утік. Ведмежатко каже: «Нічого, піду додому там мене мама чекає». Але й мати не впізнала ведмежатко. Ведмедик злякався, прокинувся узяв рушничок з милом та пішов до річки. Намилив руки, обличчя, вмився, обтерся рушничком та повернувся додому – чистеньким. Друзі його побачили і покликали гратися. Отож, дітки, потрібно вмиватися, щоб бути чистенькими і мати багато друзів».

Назва «Пожежа у квартирі». Навчальні цілі: ознайомлювати з ознаками пожежі та засобами гасіння (вода, пісок, пральний порошок, вогнегасник), вчити дітей знаходити вихід із ситуації в разі пожежі (не гаючи часу, повідомити батьків або інших дорослих, викликати пожежників), продовжувати ознайомлювати дітей із професією пожежників. Дидактичні відеоматеріали розроблені для дітей старшого дошкільного віку. Можуть бути використані вихователями під час закріплення знань з безпеки життєдіяльності.

З'являється Знайка і пропонує дітям дізнатися, що робити якщо дома виникла пожежа. З'являється хлопчик Сашко який грається з сірниками. У квартирі виникає – пожежа. Знайко розповідає правила поведінки при пожежі: «якщо виникла пожежа треба одразу позвати дорослих. Як ще слабкий вогонь і дим, залий водою, ковдру кинь. Вогонь погасить вода, пісок, а також пральний порошок. Якщо ти один – телефонуй швидше «101». Скажи прізвище і адрес свій. А сам швиденько утікай. Пощади злий вогонь не знає, ліжко й шафа не сховає. І ще таке запам'ятай: коли хтось менший є в кімнаті, його з собою забирай. І клич людей – допоможіть. Приїдуть і погасять пожежу – пожежники. Вони приїдуть на червоній пожежній машині з мигалкою. Пожежники гасять вогонь водою або спеціальною піною. Отже, жартувати з вогнем не можна».

Назва проекту: Колискова. Навчальні цілі: ознайомити дітей з персонажами українського фольклору Сон, Дрімота, Кіт-воркіт, викликати емоційний відгук на музику, формувати інтерес до образотворчої діяльності. Відеоматеріали розроблені для дітей молодшої групи.

З'являються відповідні малюнки фольклорних персонажів таких як Сон, Дрімота, Кіт-воркіт, на їх фоні звучить колискова: «Ой ходить сон коло вікон, А дрімота – коло плота. Питається сон дрімоти: -А де будемо ночувати? - Де хатонька теплесенька, де дитина малесенька, - Там ми будемо ночувати, дитиночку колихати. Ой на kota та воркота, на дитину та й дрімота, Котик буде воркотати, дитятко буде спати».

Висновки та перспективи подальших розробок у даному напрямку. На закінчення відзначимо, що після розробки дидактичних відеоматеріалів для дошкільників студенти мають уявлення про: критерії оцінювання ефективності розроблених відеоматеріалів; можливості та способи їх застосування у процесі організації ігрової та навчальної діяльності дошкільників; вимоги безпечного використання комп'ютерної техніки у роботі з дошкільниками. Вміють: застосовувати сучасні комп'ютерні технології з метою організації ігрової та навчальної діяльності дітей та виховних заходів у ДНЗ; використовувати комп'ютерне програмне забезпечення Windows Movie Maker задля створення дидактичних електронних матеріалів для дітей.

Перспективи подальшого дослідження убачаємо в обґрунтованні способів використання студентами дидактичних електронних матеріалів для дітей у педагогічному процесі ДНЗ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: метод. посіб. для студентів магістратури / С.С. Вітвицька. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
2. Новые информационные технологии в дошкольном образовании / Ю.М. Горвиц, Л.Д. Чайнова, Н.Н. Поддьяков, Е.В. Зворыгина [и др.]. – М.: ЛИНКА-ПРЕСС, 1998. – 328 с.

3. Энциклопедия освіти / ред. В.Г. Кремень] – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
 4. Солпитер Джуди Дети и компьютеры, настольная книга родителей / Д/ Солпитер. – М.: Бином, 1996. – 192 с.
 5. Стробульов О.І. Перспективи використання нових інформаційно-комунікаційних технологій / О.І. Стробульов, О.А. Прохоров, О.В. Абрамян // Вимірювальна та обчислювальна техніка в технологічних процесах. – 2011. – № 1. – С. 279-282.

И.К. МАРДАРОВА ПОДГОТОВКА ВОСПИТАТЕЛЕЙ К СОЗДАНИЮ ДИДАКТИЧЕСКИХ ВИДЕОМАТЕРИАЛОВ ДЛЯ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Резюме. В статье рассмотрен процесс подготовки будущих воспитателей к использованию программы Windows Movie Maker для создания дидактических видеоматериалов для детей дошкольного возраста. В статье представлены примеры студенческих разработок дидактических видеоматериалов для дошкольников.

Ключевые слова: подготовка будущих воспитателей, дети дошкольного возраста, компьютерные технологи, дидактические видеоматериалы, программа Windows Movie Maker.

I.K. MARDAROVA. THE TRAINING OF FUTURE PEDAGOGUE'S TO CREATING DIDACTICS VIDEO DATA FOR PRESCHOOLERS

The summary. The article deals with the training of future pedagogue's to using Windows Move Maker for creating didactics video data for preschoolers. In the article there are examples of student didactic video for preschoolers.

Key words: training of future pedagogue's, preschoolers, didactics video data, Windows Move Maker, IT technology.

Рекомендовано до друку.

Д-р. пед. наук, проф. С.А. Литвиненко.

Одержано редакцією 20.02.2016 р.

УДК: 378. 02: 811. 111

М.С. БОГАЧИК

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

Резюме. У статті відображено сутність, компонентний склад, особливості розвитку, підходи, параметри та рівні сформованості комунікативної компетентності майбутніх учителів англійської мови у контексті компетентнісного підходу.

Ключові слова: комунікативна компетентність, педагогічні умови, майбутні вчителі англійської мови, комунікативний підхід, компетентнісний підхід.

Постановка проблеми та її значення. 2016 рік оголошено роком англійської мови в Україні. Відповідний указ №641 від 16 листопада 2015 р. підписав Президент України. Таке рішення ухвалено з метою сприяння вивченню англійської мови для розширення доступу українців до «... світових економічних, соціальних, освітніх і культурних можливостей, які відкриває знання та використання англійської мови, забезпечення інтеграції України до європейського політичного, економічного та науково-освітнього простору» [6]. Таким чином, актуалізується питання формування комунікативної компетентності майбутніх учителів англійської мови у контексті компетентнісного підходу.

Аналіз останніх досліджень. Компетентнісний підхід у системі освіти розробляли В. Байденко, В. Болотов, П. Борисов, Ю. Варданян, В. Веденський, Б. Ельконін, Е. Зеєр, І. Зимня, Т. Іванова, Л. Карпова, Є. Коган, Н. Кузьміна, В. Лаптев, О. Лебедев, О. Локшина, Л. Луценко, О. Овчарук, О. Пометун, Г. Селевко, Ю. Татур, А. Хуторський, С. Шишов та ін. Питання комунікативної компетентності досліджували такі вітчизняні та зарубіжні вчені як С. Амеліна, Л. Анпілогова, І. Баценко, І. Берман, В. Гнаткевич, Ю. Ємельянов, Ю. Жуков, В. Іванов, Т. Колбіна, В. Коростильов, Н. Корольова, А. Маркова, Е. Мірошніченко, І. Нейшин, Д. Норман, А. Панфілова, Ю. Пассов, Л. Петровська, А. Сергієнко, О. Тернопольський, О. Федоров, С. Шатілов, Н. Шмітт та ін. Однак, проблема формування комунікативної компетентності майбутніх вчителів англійської мови у контексті компетентнісного підходу сьогодні потребує детальнішого вивчення.

Мета статті – розкрити особливості формування комунікативної компетентності майбутніх учителів англійської мови у контексті компетентнісного підходу.

Виклад основного матеріалу. Існує велика кількість тлумачень поняття «компетентнісний підхід». Г. Селевко вважає, що компетентнісний підхід – це «... поступова переорієнтація домінуючої освітньої парадигми з переважаючою трансляцією знань, формування навичок на створення умов для оволодіння комплексом компетенцій, які означають потенціал, здатність до виживання та стійкої життєдіяльності в умовах сучасного багаточинникового соціально-політичного, ринково-економічного, інформаційно і комунікаційно насиченого простору» [4, 138]. А. Кузнецов підкреслює, що компетентнісний підхід передбачає «... орієнтацію навчання на формування загально-інтелектуальних універсальних умінь і навичок, способів діяльності, і ці умінь носять практично-орієнтовану спрямованість» [3, 4].

© М.С. Богачик, 2016